

Asia: VN/35922/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä luonnos

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisällyttämättömien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:**

Ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten rahoitusvastuun ja muiden Kelan nykyisin sairaankuljetuksena korvaamien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirtäminen kokonaisuudessaan hyvinvointialueille on kannatettavaa.

Lisäksi asiakasmaksumuutoksissa siirtyminen pois tämänhetkisestä sairausvakuutuslain määrittelemästä omavastuuosuuden veloittamisesta ensihoitopalvelun asiakasmaksuveloitukseen vastaa paremmin ensihoitopalvelun luonnetta, eikä ole niin kuljetuspainotteinen.

Muutos mahdollistaa myös nykyistä laajemman mahdollisuuden veloittaa käynneistä, jotka eivät ole johtaneet hoitotoimenpiteisiin tai kuljetukseen jatkohoitoon.

Ehdotettu muutos edistää ensihoitopalvelujen järjestämisen ja kustannusten kokonaisuuden hallintaa: hyvinvointialue vastaisi siis ensihoitopalvelusta, ensihoidon kuljetuksista ja niiden rahoituksesta. Rahoituspohja tulee perustumaan vuoden 2023 tietoihin Kelasta. Valtakunnallisesti tässä tulee eroavaisuuksia niiden alueiden osalta, jossa on jo kehitetty pitkälle muita kotiin vietäviä palveluita (vähentäen ensihoitopalvelu tehtäviä) ensihoidon tueksi. Kela-korvausten osuus on siis pienempi näillä alueilla ja tätä ei ole huomioitu rahoituskokonaisuudessa. Positiivinen muutos on

toki se, että jatkossa asiakasmaksu voitaisiin myös periä tehtäviltä, joissa potilaan tila on käyty arvioimassa ensihoitopalvelun toimesta, mutta mitään erillisiä hoitotoimenpiteitä tai lääkityksiä ei ole tarvittu. Nykyisinhän näistä ei ole asiakkaalta omavastuuosuutta laskutettu, eikä myöskään saatu Kela-korvausta. Rahoituspohja /-summa tulisi olla selvillä hyvissä ajoin ennen vuotta 2026.

Laskutusjärjestelmään ja sopimukseen tehtävät muutokset vievät paljon aikaa, joten aikataulu muutokselle on kireä.

2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):

Vuosittaiset muutokset terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indekseissä on kannatettavaa.

Mikäli asiakkaiden tuloihin perustuvat maksupäätökset päivitetään tämän muutoksen myötä vuosittain, olisi tärkeää, että asiakkaiden tulotiedot voitaisiin tarkistaa viranomaisrekisteristä suoraan joko lain nojalla tai asiakkaan antamalla suostumuksella. Tällä hetkellä rekistereitä voidaan hyödyntää vasta, jos maksun määräävä hyvinvointialue ei ole saanut asiakkaalta tai hänen lailliselta edustajaltaan riittäviä ja luotettavia tietoja maksun määrittämistä varten. Nykyinen tapa on työläs, joten muutosta toivotaan myös nykyiseen 14 a §:än niin, että asiakkaiden tulotiedot voitaisiin tarkistaa viranomaisrekisteristä suoraan joko lain nojalla tai asiakkaan antamalla suostumuksella.

Ehdotettu muutos laajentaa käyttämättä jätetyn palvelun maksu myös tiettyihin sosiaalipalveluihin on kannatettava.

Ehdotettu muutos nykyiseen asiakasmaksulain 3 §:n 2 momenttiin aiheuttaa lisätyötä ja kuluja sekä vähentää käyttämättä jätetyn palvelun maksun perimisen mahdollisuutta niissä tilanteissa, kun vastaanottoaika on hyvinvointialueen varaama. Jos esitetty muutos tulee, todennäköisesti käyttämättä jätetyn palvelun maksusta joudutaan kokonaan luopumaan niissä ajanvarauksista, jotka ovat hyvinvointialueen varaamia, sillä ehdotettu muutos on hankala toteuttaa käytännössä.

Muutosehdotuksen mukaan asiakkaan pitäisi ilmoittaa ottavansa hyvinvointialueen varaama aika tai paikka vastaan, ja jos hän ei tule varatulle ajalle, käyttämättä jätetyn palvelun maksu voitaisiin periä. Muutos aiheuttaa lisävaatimuksia hyvinvointialueille: hyvinvointialueet joutuvat osoittamaan henkilökuntaa vastaanottamaan ilmoituksia tai rakentamaan teknisen järjestelmän ilmoitusten vastaanottamiselle. Jos asiakas ei tiettyyn ajankohtaan mennessä ilmoita ottavansa aikaa vastaan ja ko. aikaa tarjotaan toiselle asiakkaalle, pahimmillaan vastaanotolle saapuu kaksi asiakasta. Esitetty muutos aiheuttaa siis lisäkuluja, lisätyötä ja sekaannusta, joten Etelä-Karjalan hyvinvointialue toivoo, ettei esitettyä muutosta asiakasmaksulain 3 §:n 2 momenttiin tehdä.

3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

-

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoitorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.

Edellyttää muutoksia. Lisäksi mm. ensihoidon asiakasmaksujen siirtyminen maksukattoon kuuluviksi vaatii myös muutoksensa.

5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisältymättömien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.

-

6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

-

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoidon maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Kähkönen Mari
Etelä-Karjalan hyvinvointialue